

4. Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the Common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulation (EU) No 1305/2013 of the European Parliament and of the Council and Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council. Brussels, 21 October 2020, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12148-2020-ADD-1/en/pdf>

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ФІНАНСОВУ СФЕРУ УКРАЇНИ

*Вербицька В.І., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

В Європейському Союзі введено в дію другу платіжну директиву PSD2, якою запропоновані рівні умови для представників фінансової індустрії, включаючи банки і Фінтех-компанії, легалізацію Open Banking і надання можливостей для розвитку нових фінансових послуг. Статус "payment institution", передбачений директивою, дозволяє перейти від домінування платіжних систем до прямих взаємовідносин між суб'єктами ринку, що повинно стати серйозним поштовхом для розвитку саме невеликих проектів, які потребують таких можливостей.

З того моменту пройшло більше року, і, як показали результати опитування, проведеного шведською банківською платформою Tink, 41% європейських банків все ще не встигли підготуватися до впровадження PSD2. Установи не зуміли вчасно підготувати свої API, які стороннім постачальникам послуг не вдалося протестувати. А недавно ряд європейських Фінтех-компаній і зовсім об'єдналися, щоб боротися зі стандартами PSD2, адже, на їхню думку, реалізація директиви не враховує інтереси дрібних компаній. Це стосується і вступу в силу в Європі означеної платіжної директиви PSD2, метою якої є створення більш прозорого і відкритого платіжного ринку.

Тобто, досвід впровадження PSD2 в зарубіжних країнах показує, що дана директива не є панацеєю для платіжної інфраструктури. Приклади інших країн показали, що можна розробити власні внутрішні платіжні системи, як польська Blik і шведська Swish. В цих країнах банки спільно з іншими учасниками фінансового ринку домовилися про створення швидкої платіжної системи. Вони представили систему всередині країни, яка дешевше, цікавіше і може конкурувати з уже існуючими платіжними сервісами, і для цього будь-які відкриті API не потрібні. Європа по-різному поставилася до впровадження PSD2. Добре відреагували на імплементацію Євродирективи представники фініндустрії країн СНД, Польщі, оскільки цей стандарт стимулює зростання Фінтех-стартапів, оптимістично представники фініндустрії більш розвинених ринків - Франції, Німеччини, Бельгії.

Якщо ж говорити про український платіжний ринок, поки що директива не впливає на його діяльність. Однак Нацбанк вже уважно вивчає і аналізує її. Тому наступним кроком для України має стати зміна чинного законодавства. Важливо розуміти, що друга платіжна директива стосується не тільки Open Banking. Цей стандарт передбачає конкретні регуляторні дії з боку Нацбанку, які включають питання, пов'язані із зобов'язанням того чи іншого банку відкрити API, не забуваючи при цьому про захист прав споживачів. Тобто питання не в тому, що треба відкрити API, і не в тому, що створюється співзалежна система платежів, а в тому, щоб регулятор чітко встановив - саме споживач повинен визначати, хто може отримувати доступ до його даних.

Вважається, що головною проблемою регулятора є застаріле законодавство про платіжні системи, що найчастіше пов'язують з дещо штучною централізацією платіжних систем. Одним із кроків у контексті еволюції платіжної системи України є угода Нацбанку і SWIFT про реалізацію проекту з розвитку української платіжної інфраструктури на базі стандарту ISO 20022. Мається на увазі перехід Системи електронних платежів Нацбанку [1] на сучасні і актуальні міжнародні стандарти обміну фінансовими повідомленнями.

Однак слід зазначити, що ще однією ключовою метою реформування платіжної системи є комунікація з Фінтех, для досягнення чого важливо налагодження взаємодії з іншими учасниками фінансового ринку України. В рамках вирішення цього завдання НБУ здійснює створення спеціальної комунікаційної платформи, яка повинна об'єднати думки представників українського Фінтеху і регулятора. Стандарти PSD2 розробляються робочими групами - Фінтех-ринком. Тобто представники Фінтеху і Нацбанку повинні сісти за стіл переговорів і створити стандарти, за якими всім буде зручно працювати. НБУ, як регулятор, повинен визначити базові питання.

В той самий час реалізація PSD2 в Європі дуже сильно знижує прибутковість і роль платіжних систем, таких як Visa і Mastercard. Це також актуально для ринку України. Адже у нас з точки зору структури доходу банку інтерчейндж дуже великий, що спричиняє високий комісійний прибуток. Тому будь-яка демократизація є приводом до зниження доходів по платіжним операціям.

Фахівці департаменту ліцензування НБУ підкреслюють консервативність законодавства в платіжній сфері, що ускладнює і уповільнює формування правового поля для розвитку технологій і конкурентності на ринку. Значне розповсюдження PSD2 дасть можливість модернізації платіжних систем та сприятиме налагодженню ефективної співпраці з іншими компаніями фінансового ринку, і в результаті імплементації Другої платіжної директиви вдасться знизити роль платіжних систем. Слід також мати на увазі, що у банків немає ні культури, ні досвіду роботи з API, а в банках працює дуже мало людей, які мають технічний бекграунд, а наявні працівники не розуміють, як імплементувати ті чи інші технології. Звідси така велика прірва в розвитку інновацій у багатьох банках України. Тим не менш, спеціалісти вважають, що українські банки теоретично готові відкривати свої API при умові створення

окремого підрозділу, до складу якого ввійдуть технічно озброєні ІТ-спеціалісти для підтримки функціонування нової системи.

Таким чином, Україні слід законодавчо змінювати регулювання платіжної інфраструктури, брати приклад з світових лідерів і впроваджувати інновації.

Література:

1. Національний банк у партнерстві із SWIFT розпочне проєкт з розвитку української платіжної інфраструктури на базі ISO 20022. Сайт НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-u-partnerstvi-iz-swift-rozpochne-proekt-z-rozvitku-ukrayinskoyi-platijnoyi-infrastrukturi-na-bazi-iso-20022>

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

*Худавердієва В.А., к.е.н., доцент
Харківська державна зооветеринарна академія*

Характеристика підприємництва була б неповною, якщо розглядати його тільки в статичному стані, без урахування динаміки розвитку. Тому підприємництво слід розглядати як економічний процес, що розвивається. Аграрне підприємництво також має свою специфіку. У структурі підприємницької діяльності до неї слід віднести те, що зв'язане з використанням землі і інших ресурсів для виробництва сільськогосподарської продукції, а також діяльність, пов'язану з його обслуговуванням, наприклад, різні види послуг аграрного сервісу. Крім того, як показує світовий досвід ефективного функціонування аграрного підприємництва, нерідко воно пов'язане з переробкою сільськогосподарської продукції і підсобними видами господарювання [1].

Слід зазначити, що в даний час спостерігається відродження підприємництва і в аграрній сфері економіки. І хоча аграрне підприємництво здійснюється в специфічних формах і його становлення пов'язане з численними проблемами і суперечностями, воно єдине по економічній природі і суті у всіх сферах економіки. Для обґрунтування закономірностей функціонування підприємництва в аграрній сфері перш за все повинна бути визначена його суть як економічної категорії, уточнені її зміст і взаємозв'язки з іншими економічними поняттями, такими як "бізнес", "агробізнес", "фермерство" і іншими [1-3].

Згідно статті 3 Господарського Кодексу України (ГКУ), під господарською діяльністю розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність [4].

Підприємництво в сільському господарстві участь певних суб'єктів і об'єктів підприємницької діяльності. Згідно ст. 55 ГКУ суб'єктами